

# BIULETYN KOWIEŃSKI

## WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) WIELKA-POHULANKA 19—17.

Nr. Wilno, dnia 24 stycznia 1934 r. 994.

### Treść numeru:

#### I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Dział. Str.

- |   |    |    |
|---|----|----|
| 1. "Lietuvos Žinios" w sprawie zagwarantowania niepodległości państw bałtyckich.- | I. | 1. |
|---|----|----|

#### K r o n i k a .

- |  |   |    |
|--|---|----|
| 2. Niemcy a gwarancja bezpieczeństwa państw bałtyckich.- | " | "  |
| 3. Żądania niemieckie w stosunku do Kłajpedy.-           | " | 2. |
| 4. Wizyta posła niemieckiego u prezydenta Smetony.-      | " | "  |

#### III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

#### K r o n i k a .

- |   |      |   |
|---|------|---|
| 5. Sprawa amnestji politycznej.-                                | III. | " |
| 6. Likwidacja związku lit.-niemieckiej współpracy kulturalnej.- | "    | " |

#### VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

#### K r o n i k a .

- |                                  |      |   |
|----------------------------------|------|---|
| 7. Usuwanie Niemców z Kłajpedy.- | VII. | " |
|----------------------------------|------|---|

BULETYN RUMIENSKI

## I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Lietuvos Žinios" w sprawie zagwarantowania niepodległości państw bałtyckich. "Liet. Žinios" Nr. 16 z 20.I.1934 r. Art. p. t. "W sprawie zagwarantowania niepodległości państw bałtyckich". Streszczenie:

W ostatnich czasach przedmiotem uwagi politycznej Europy stały się Polska i państwa bałtyckie. Nie należy się temu dziwić. Państwa bałtyckie doczekały zainteresowania związku z t. zw. polityką osaczenia hitlerowskich Niemiec. Nie należy się też dziwić wiadomościom o projekcie neutralizacji państw bałtyckich i zagwarantowaniu ich niezawisłości. Oznaczałoby to, że nietylko napastnik, za jakiego cała Europa uważa w danym wypadku Niemcy, lecz i gwaranci w postaci ZSRR i Polski nigdyby się nie pokusili na wolność i niepodległość państw bałtyckich.

Niestety cała sprawa utknęła na miejscu, gdyż rozreklamowani gwaranci znikli z widowni. Zagwarantowanie niepodległości państw bałtyckich byłoby niewątpliwie faktem o wielkim znaczeniu. Fakt ten mógłby być określany, jako dalszy ciąg deklaracji o samostanowieniu narodów i jako niewątpliwy krok w kierunku zagwarantowania pokoju. Jednak to nie nastąpiło i bodaj nie nastąpi.

Niedawne są jeszcze czasy, kiedy nietylko Niemcy okupowały państwa bałtyckie, lecz zamierzały je okupować także Sowiety i Polska. Są to fakty, które niewątpliwie przyczyniają się do żywienia marzeń na przyszłość. Jakże inaczej bowiem rozumieć można niezwykle pośpieszne odwołanie przez Sowiety wiadomości o rzekomem zagwarantowaniu niezawisłości państw bałtyckich? Jak można rozumieć inaczej bardzo wymowne milczenie Polski? Jakże zresztą mogłoby tu być zagwarantowanie niezawisłości państw bałtyckich, skoro się ciągle rozgłasza wiadomości o wymianie Korytarza Gdańskiego na korytarz kłajpedzki, który Polska chętnieby wyobrażała sobie w postaci wybrzeża Kłajpeda - Ryga?

W związku z powyższem wiadomości o gwarantach wydały się nader wątpliwe. Jeżeli jednak chodzi o istotne zabezpieczenie pokoju w Europie, zagwarantowanie niezawisłości państw bałtyckich jest niemal konieczne. Zagwarantowanie to wniosłoby do polityki europejskiej wiele jasności. Zagwarantowanie niepodległości państw bałtyckich wyraźnie i kategorycznie powiedziałoby imperjalizmowi niemieckiemu "halt". W Europie zakończyłyby się poszukiwania drapieżnych Niemiec przedmiotu napadci. Niemiecki faszyzm musiałby myśleć nie o "drangach", a o możliwościach pokojowego współżycia z innymi narodami.

Tego rodzaju zagwarantowanie niepodległości państw bałtyckich byłoby jednak naprawdę trwałe dopiero wtedy, gdyby dokonane zostało również przez Francję i Anglię. W gwarancje tych państw demokratycznych możnaby wierzyć stuprocentowo.

Narazie jedno pozostaje rzeczą jasną: państwom bałtyckim grożą niebezpieczeństwa. Państwa bałtyckie muszą nawet w poszukiwaniu gwarancji same się troszczyć o swą niepodległość. Niewątpliwie łatwiej jest to osiągnąć wspólnymi siłami. W związku z tem pierwszy krok w kierunku zapewnienia bezpieczeństwa musiałby być skierowany w kierunku uzgodnienia i koncentracji akcji.-

## K r o n i k a .

N i e m c y a g w a r a n a c j a b e z p i e c z e ń s t w a p a ń s t w b a ł t y c k i c h . Prasa kowieńska /z 20.I.1934 r./: Królewieckie "Preussische Ztg." w artykule redakcyjnym omawia sprawę zagwarantowania przez Polskę i Sowiety bezpieczeństwa państw bałtyckich. Niemcy nie mają najmniejszych powodów do irytacji - oświadcza pismo - nawet gdyby propozycja zagwarantowania bezpieczeństwa istotnie miała miejsce. W dalszym ciągu jednak pismo stwierdza nie bez zadowolenia, że Finlandja jasno i stanowczo wypowiedziała się przeciwko jakim bądź kombinacjom gwarancyjnym, zaś Łotwa i Estonja odnoszą się do propozycji polsko-sowieckiej z rezerwą. Jedynie Litwa, zdaniem "Preussische Ztg." - "jak się zdaje z radością przyklasnęła" pomienionemu wnioskowi, co jednak wywołuje niezadowolenie pisma.

"Niemcy - kontynuuje dziennik - znajdują sposoby i drogi do przeprowadzenia swych praw w stosunku do Litwy i wówczas będą stosowali względem niej przyjazną i przychylną politykę, jaką zawsze starano się osiągnąć w stosunku do Kowna. Niemcy są równie przychylnie uspo-



sobione do państw bałtyckich, jak i względem Polski oraz Sowieców. Jesteśmy przekonani, że, jeżeli Sowiety i Polska, mimo wykazywanego braku zainteresowania ze strony Łotwy i Estonji zechcą zagwarantować bezpieczeństwo państw bałtyckich, Niemcy chętnie zgodzą się na przystąpienie do tej akcji".-

**Żądania niemieckie w stosunku do Kłajpedy.** Prasa kowieńska /z 20.I.1934 r./: Mimo oświadczenia posła litewskiego w Berlinie i ogłoszenia dementi Elty zaprzeczających stanowczo prawdziwości pogłosek o rzekomym zamachu litewskim w Kraju Kłajpedzkim, prasa niemiecka wciąż jeszcze powtarza te pogłoski.

"Hamburger Tageblatt" m.in. pisze: "Od szeregu lat styczeń jest zwykle miesiącem, który wśród społeczeństwa wywołuje niepokój spowodowany przez Litwę puczu w Kraju Kłajpedzkim. Z dziwną regularnością pogłoski te rozchodzą się przed 15 stycznia, rocznicą okupacji Kraju Kłajpedzkiego".

"Deutsche Ztg." oświadcza: "Dementi w sprawie puczu nie stanowi bynajmniej dowodu, że nie są projektowane nowe środki gwałtu przeciwko niemieckości Kłajpedy, które równałyby się nowym czynom przemocy i złamaniu praw". Pismo dodaje: "Stosowany przez Litwę ucisk niemieckim dawno już przekroczył granice możliwości". Litwa zamierza wydebić z Kłajpedy prawie wszystkich nauczycieli niemieckich i ok. 3000 "kłajpedzian niemieckiego pochodzenia". Niemcy nie mogą spokojnie patrzeć na to "złamanie statutu kłajpedzkiego".

"Deutsche Allg.Ztg." i niektóre inne pisma zapewniają, że o ile Litwa przywróci "normalną sytuację" w Kłajpedzie, uzyska znów zezwolenie na wwóz masła w dotychczasowej ilości. Dziennik stwierdza: "Niemcy nie chcą pogłębiać konfliktu z Litwą. Normalny kontyngent masła dotychczas nie został rozdzielony między inne państwa, lecz został zarezerwowany. O ile Litwa przywróci w Kraju Kłajpedzkim sytuację odpowiadającą jej umowom, wówczas nie będziemy mieli najmniejszych powodów do traktowania tego kraju, z którym chcemy być w zgodzie, gorzej od innych państw pod względem wwozu masła".

**Wizyta posła niemieckiego u prezydenta Smetony.** Prasa kowieńska /z 20.I.1934/: 18 stycznia poseł niemiecki Zechlin został przyjęty na posłuchaniu u prezydenta Państwa. Poseł Zechlin wyłuszczył opinie swego rządu o zatargu niemiecko-litewskim i złożył pewne propozycje celem jego zlikwidowania. Na posłuchaniu był również obecny minister Spraw Zagr. dr. Zaunius.-

### III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

#### K r o n i k a .

**Sprawa amnestji politycznej.** Prasa kowieńska /z 20.I.1934/: Z okazji 16 lutego spodziewano się amnestji dla szeregu więźniów. Jednak, jak podają obecnie z kół kompetentnych, szersza amnestja nie jest bynajmniej przewidziana. Do M-stwa Sprawiedliwości wpływają jak zwykle podania o ulaskawienia, które rozpatrywane są w zwykłym trybie.-

**Likwidacja związku lit. - niemieckiej współpracy kulturalnej.** Prasa kowieńska /z 20.I.1934/: Jak podaje "Deutsche Nachrichten für Litauen", naczelnik m. Kowna i pow. kowieńskiego zamknął, jako organizację nieczynną, założony jeszcze za czasów posła niemieckiego Moratha "Związek litewsko-niemieckiej współpracy kulturalnej".-

### VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

#### K r o n i k a .

**Usunanie Niemców z Kłajpedy.** Prasa kowieńska /z 20.I.1934/: Jak podaje Elta z Kłajpedy, dn. 18 stycznia, zgodnie z rozporządzeniem gubernatora dla Dyrektorjatu, 18 urzędników i nauczycieli zostało zwolnionych ze swych stanowisk w urzędach i szkołach i dnia tego nie przybyło na pracę. Mimo usunięcia tych urzędników i nauczycieli, zakłócenia pracy w szkołach i urzędach nie było.-

B7

Wydawnictwo Książkowe i Wydawnictwo Literackie, Warszawa, ul. Chałubińskiego 13, tel. 22 61 11 11

Wydawnictwo Książkowe i Wydawnictwo Literackie, Warszawa, ul. Chałubińskiego 13, tel. 22 61 11 11

Wydawnictwo Książkowe i Wydawnictwo Literackie, Warszawa, ul. Chałubińskiego 13, tel. 22 61 11 11

Wydawnictwo Książkowe i Wydawnictwo Literackie, Warszawa, ul. Chałubińskiego 13, tel. 22 61 11 11

Wydawnictwo Książkowe i Wydawnictwo Literackie, Warszawa, ul. Chałubińskiego 13, tel. 22 61 11 11

Wydawnictwo Książkowe i Wydawnictwo Literackie, Warszawa, ul. Chałubińskiego 13, tel. 22 61 11 11

VII. SPRAWY KRAJOWE

Krajowa

Wydawnictwo Książkowe i Wydawnictwo Literackie, Warszawa, ul. Chałubińskiego 13, tel. 22 61 11 11

Wydawnictwo Książkowe i Wydawnictwo Literackie, Warszawa, ul. Chałubińskiego 13, tel. 22 61 11 11